

Siemen- ja taimituotannon
toimialajärjestelyt-työryhmän
linjausmuistio

31.12.2011

SIEMEN- JA TAIMITUOTANNON TOIMIALAJÄRJESTELYT-TYÖRYHMÄN LINJAUKSET

Siemen- ja taimituotannon toimialajärjestelyt työryhmän toimikausi oli 1.5. - 31.12.2011. Työryhmän tavoitteena oli edistää ja tukea taloudellisesti kannattavan ja korkealaatuisen metsäpuiden siemen- ja taimimateriaalia tuottavan valtakunnallisen toimialaorganisaation aikaansaamista ja rakentamista. Työryhmän tehtävänä oli toimia keskusteluforumina metsäpuiden siemen- ja taimituotantoalan toimijoiden kesken ja tukea metsätalouden kehittämiskeskus Tapion, metsäkeskusten ja Metsähallituksen omistuksessa tai hallinnassa olevien siemen- ja taimituotannon organisaatioiden järjestelyjä hallinnon uudistuessa. Työryhmän tehtävänä oli myös selvittää niin kutsutun yhteiskunnallisen siemenkeräyksen ja varmuusvarastoinnin järjestämistä Pohjois-Suomessa.

Jalostetun siemenen tuotanto

Työryhmä katsoo, että metsäpuiden jalostetun siemenen tuottamiseen tarkoitetut 1- ja 1,5-polven siemenviljelykset jäävät jatkossakin nykyisten toimijoiden, eli Metsähallitus/Siemen Forelia Oy:n, Suomen metsäkeskuksen metsäpalvelujen sekä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion omistukseen ja/tai hoitoon.

Työryhmä ehdottaa, että siemenviljelyssiemenen karistamo- ja laboratoriopalveluja tuottamaan tai hankkimaan perustetaan yhteisyritys joko mallin a) tai b) pohjalta:

a) Perustetaan siemenviljelyssiemenen tuottajien yhteisyritys, jonka päätehtävänä on karistaa osakkaiden siemenviljelyskävyt. Yhtiön pääomistajat ovat siemenviljelyssiemenen tuottajat, mutta yhtiöön voidaan myöhemmin ottaa osakkaiksi myös muita toimijoita. Yritys toteuttaa siemenviljelyssiemenen karistamo- ja laboratoriainvestoinnit tai palveluostot.

b) Perustetaan yhteisyritys, joka muodostetaan nykyisten toimijoiden olemassa olevasta karistus- ja laboratoriokapasiteetista. Yhtiö tekee suunnitelmat tarvittavista karistus- ja laboratoriopalveluista ja toteuttaa tarvittavat investoinnit.

Siemenmateriaalin myynti voi tapahtua kummassakin vaihtoehdossa joko yhteisyrittäjien kautta tai suoraan toimijoiden kautta.

Työryhmä esittää, että edellä mainituista vaihtoehdoista tehdään selvitystyö vuoden 2012 loppuun mennessä. Työssä arvioidaan vaihtoehtojen toimivuus, toteuttamiskelpoisuus ja liiketaloudellinen kannattavuus. Vastuu selvityksen tekemisestä on siemenviljelyssiemenen tuottajilla.

Kun siemenhuolto perustuu jatkossakin nykyisen kaltaiseen usean toimijan malliin, Metsähallitus on edelleen luontevin vaihtoehto vastaamaan Pohjois-Suomen siemenhuollosta ja siementen varmuusvarastoinnista. Yhteiskunnallisen siemenen myynnistä saadut olisi käytettävä tehokkaammin siemenhuollon kehittämiseen ja keräysten järjestämiseen.

Työryhmä katsoo, että metsäpuiden siemenviljelykset on perustettava vuonna 2011 tarkistetun siemenviljelysten perustamisohjelman mukaisesti. Uusien siemenviljelysten perustamistarve kohdistuu pohjoisemmille lähtöisyysalueille (männyllä alueet 3-7 ja kuusella 3-5). Valtiontu-

kea tarvitaan edelleen, jotta siemenviljelysten perustamisohjelma saadaan toteutetuksi määrällisesti ja laadullisesti tavoitteiden mukaisesti. Työryhmä katsoo, että tuen tasoa ja ajoitusta tulee tarkistaa. Siemenviljelmän perustamisvaiheessa tarvitaan edelleen insentiivi, joka motivoi viljelmien perustamiseen. Tuen suuruus voi vaihdella eri osissa maata. Männyn siemenviljelysten perustamisen tukea voidaan työryhmän tekemisen selvitysten perusteella alentaa. Tuki tulee porrastaa siten, että se kasvaa pohjoiseen siirryttäessä. Tukea lasketaan asteittain seuraavien vuosien aikana. Uusien siemenviljelysten perustajina voivat olla joko toimijat tai toimijoiden yhteisyrittäjä. Työryhmän saaman tiedon mukaan ainoa mahdollinen keino myöntää toimintaan valtionavustusta on toiminnan järjestäminen SGEI-palveluna

Työryhmä pitää tärkeänä, että siemenviljelyksillä tuotettujen siementen markkinoinnissa, myynnissä ja toimituksissa siementen käyttäjiä ei perusteettomasti aseteta eriarvoiseen asemaan.

Työryhmä esittää, että vuoden 2012 aikana selvitetään, onko mahdollista luoda siemenviljelyssiemenen kauppaa toimintamalli, jossa myytävät siemenet tulevat samanaikaisesti käyttäjille tarjolle. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi sähköinen kauppapaikka. Vastuu selvityksen tekemisestä on siemenviljelyssiemenen tuottajilla.

Metsähallituksessa, Suomen metsäkeskuksessa sekä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiossa, joissa tällä hetkellä harjoitetaan sekä siemen- että taimituotantoa, on tarkistettava, että kyseisten toimialojen myynti- ja markkinointi on toteutettu läpinäkyvällä ja kilpailuneutraalilla tavalla.

Työryhmä katsoo, että erityisesti kuusen kasvullisen lisäyksen kehittämiseen tulee panostaa. Tällä hetkellä panostusten tulee suuntautua pääosin tutkimukseen, teknologian käyttöönoton edistämiseen ja menetelmien kaupallistamiseen.

Taimituotanto

Työryhmä toteaa, että taimien tuotanto ja markkinointi ovat kokonaisuudessaan markkinaehtoista toimintaa. Kilpailukykyinen taimituotanto ja taimien laadun ja tarkoituksenmukaisen hintatason säilyttäminen edellyttävät tuotantomenetelmien kehittämistä, investointeja teknologiaan ja toimialajärjestelyjä. Tavoitteena on myös jatkaa julkisen omistuksen vähentämistä alalla ja varmistaa riittävä kilpailu markkinoilla. Nykyinen tilanne (1.1.2012), jossa Suomen metsäkeskus julkisena toimijana omistaa osuuksia useammasta taimiyhtiöstä, ei ole tarkoituksenmukainen. Tavoitteena on, että alalla olisi riittävä määrä toimijoita kilpailun turvaamiseksi ja että toimijoilla olisi edellytykset kehittää toimintaa ja taimien laatua.

Juha Ojala

Marja Hiiska-Aaltonen

Arto Huurinainen

Lea Jylhä

Maija Kaukonen

Ilmo Kolehmainen

Osmo Paldanius

Jorma Saarimaa

Karen Wik-Portin

Sixten Sunabacka

Jorma Vierula

Sanna Paanukoski

Täydentävä lausunto Siemen ja taimituotannon toimialajärjestelyt työryhmän linjausmuistioon, päivätty 31.12.2011 MMM013:00/2011

Tapion täydentävä lausuma muistion kahteen kohtaan liittyen:

1. "Työryhmä ehdottaa, että siemenviljelyssiemenen karistamo- ja laboratoriopalveluja tuottamaan ja hankkimaan perustetaan yhteisyritys joka mallin a) tai b) mukaan." Tapion käsityksen mukaan ehdotus tarkoittaa käytännössä sitä, että yrityksen perustamismahdollisuuksia arvioidaan ja huolellisen arvioinnin jälkeen päätös investoinnista tehdään liiketaloudellisin perustein kunkin toimijan toimesta.
2. Muistiossa kiinnitetään huomiota siihen, että siemen- ja taimituotannon toimialoilla myynti- ja markkinointitoiminta on toteutettu läpinäkyvällä ja kilpailuneutraalilla tavalla. Tapion käsityksen mukaan koko toiminta tulee olla toteutettu kilpailuneutraaliteetti huomioiden.

Helsingissä 25.4.2012

Ritva Toivonen
johtaja

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio

